

[Ømann.]

ventet, at vi i dag havde haft alle eller i hvert fald de vigtigste foranstaltninger på bordet, så at den af regeringen ønskede samlede behandling også kunne have muligjort et overblik og en samlet bedømmelse. Det, der foreligger i dag, er en meget lille og meget spredt reform. Jeg skal undlade at fælde nogen endelig dom, for vi ser det hele, men dog gøre nogle bemærkninger om, i hvilken grad disse forslag fremmer det, som regeringen har sagt den vil, altså en bedømmelse af, om de indtil nu foreslåede foranstaltninger tjener til at afhjælpe det, som statsministeren har kaldt de fundamentale svagheder i dansk økonomi. Der er i den forbindelse peget på for lille privat opsparing, der er peget på strukturen af kapitalmarkedet og på, at denne har bidraget til at styrke de kræfter, der er blevet regeringen lidt for ekspansive. Jeg kan ikke anerkende, at opsparingen her i landet er særlig lille sammenholdt med udlandet, men mere opsparing til investering er da altid godt, så lad os foreløbig følge regeringens analyse og målsætning og se på forslagene i lyset heraf.

Hvad nu først angår forslaget, der skal give hjemmel til at sammenlægge kreditforeninger m. v., ja, så er det vel nærmest af administrativ karakter og skal bruges til de nødtørftige sammenlægninger, som foreningerne for skams skyld allerede har forhandlet sig delvis til rette om. Det er for så vidt ikke regeringens reform.

Her var dog ellers en yderligere reform på sin plads. Læsningen af realkreditkommissionens beretning er en ret særpræget oplevelse. Flertallet går ind for det, der hedder to kreditlag, og det er jo en reform, som fornuftige mennesker allerede har gennemført i praksis inden for den allerede gældende lovgivnings rammer, så det er en reform, der vil klodse. Samtidig afviser flertallet — uden begrundelse — de helt åbenbare argumenter, som kommissionens heroiske mindretal anfører for kun at have ét lån i hver ny ejendom. Det ville dog ellers kunne spare et par tinglysninger og ikke så få advokater og vurderingsmænd. Mindretallet er dog ikke så heroisk, at det har foreslået det eneste fornuftige, at slå samtlige disse institutter sammen til ét. Det ville nok være for mange direktører og vurderingsmænd at afskaffe på én gang. Man læ-

ser jo i betænkningen, at sådanne personer skal afvikles blidt over en 15-årig periode. Hvis det, der bydes på i denne betænkning, fortjener navn af reform, ja, så er det en reform i sutsko og med lang pibe.

De øvrige tre forslag om realkreditinstitutter handler hovedsagelig om afdragstider og om lånegrænser. Ved at variere disse forhold efter byggeriets formål tilsigter regeringen en — ganske vist forsigtig — styring af byggeriet, en sortering af ønskværdige og mindre ønskværdige byggeformål. Man må anerkende tendensen, den gode vilje. Hvad har nu fået en liberal regering til den slags hasarderet socialisme? Ja, det var vel erkendelsen af, at lidt for mange reallån under renteskandalens udfoldelse nu for et år siden var gået til formål, som nok ville være lidt vanskelige at forsvare i en tid, hvor der var rekordrente og kapitalknaphed. Kort sagt, at den dårlige kanalisering af pengemidlerne var en årsag til kursfaldene.

Men det afgørende er, at med disse stramninger med hensyn til afdragstider og med hensyn til lånegrænser vil man nu give obligationsudstedelsen aldeles fri og gøre det frit at opnå de såkaldte offentlige lån. Det er vanskeligt at se, om disse foranstaltninger fører til udstedelse af færre obligationer. Det vil de vel nok som almindelig tendens, men hvordan vil det være på efterspørgselssiden? For det er jo afgørende for, om den balance, som regeringen tilsigter, overhovedet opnås. Man vil ikke fortsat have den samme efterspørgsel. Den umiddelbare virkning vil være et pres på andre lånekilder end de obligationsudstedende institutter, nemlig i første række de pengeinstitutter, der er traditionelle obligationskøbere, banker, sparekasser og forsikringselskaber. For pengemarkedet gælder jo loven om forbundne kar, og det, man i virkeligheden ved disse foranstaltninger sætter på dagsordenen, er spørgsmålet om de private lån, de private pantebreve, det vil sige alle andre realsikrede fordringer end dem, der er omhandlet i disse forslag. Det er spørgsmålet om det totale pengemarked, der her sættes på dagsordenen. Og herom er det vist nødvendigt at sige nogle ret hårde ting.

Se, denne vigtige faktor i samfundslivet, der faktisk svarer til kredsløbs- og hjerte-